

DOTEKY UMĚNÍ

Alena Kupčiková

Narodila se v roce 1974 v Šumperku, vystudovala pražskou Akademii výtvarných umění (ateliér Aleše Veselého, posléze ateliér Milana Knížáka), kterou zakončila doktorským studiem. Studovala rovněž v Jihoafrické republice na Technikon Natal v Durbanu a na pařížské École Nationale Supérieure des Beaux Arts. Věnuje se nejen výtvarné práci, v níž slaví řadu úspěchů na mezinárodní scéně (dokladem jsou výstavy např. v USA, Austrálii, Francii, Španělsku, Estonsku atd.), ale i práci s dyslektickými dětmi, pro něž založila neziskovou organizaci Umění a věda a vytvořila speciální slabikář a testy (www.dys.cz). Je nositelkou ceny LVMH – Louis Vuitton-Moët Hennessey, kterou jí však z důvodu pohoršení jejím dílem odmítla udělit žena bývalého francouzského prezidenta paní Bernadette Chiracová. Je členkou skupiny Femlink, její díla jsou zastoupena v Národní galerii v Praze a v řadě privátních českých i zahraničních kolekcí.

www.alenakupcikova.cz

Žena a psi, chloupky z ženského ohanbí, psi chlupy, ruční papír, zalaminováno, UV filtr, 15×20 cm, 2012

Na dotek dílu Aleny Kupčikové

Alena Kupčiková je zvláštní žena. Je to stvoření plné nepohasínající energie, dobré nálady a skvělých nápadů. Některé z nich mohou působit extravagantně – mezi ty patří především cyklus uměleckých děl, které autorka vytváří z chloupků z ženských ohanbí. Portréty vytvářené takovou technikou vyžadují samozřejmě i originální materiál čili samotné chloupky, což byl vždy fakt, proč její práci pruderní část publika odmítala. Takový postoj zaujala i Bernadette Chiracová, která při příležitosti udílení ceny LVMH Aleně trofej odmítla předat.

S cenzurou umění se tehdy Alena Kupčiková nesetkala zdaleka naposledy. Nicméně ani tak se nezalekla a ve své tvorbě cíleně na problematiku erotiky a tabu i nadále pokračuje. Inovovala ji o techniku malby na plátno jediným ženským chloupkem, který je pak jako relikvie instalován u každého obrazu. Začala také vytvářet obrazy ženských těl sestavené z broušených křišťálových kamenů značky Preciosa, jež jsou zalité do Aralditu, nebo kresby, v nichž chloupky od svých dárek zlatí, stříbrí a nakonec je osazuje diamanty. Jakoby si portrétované ženy i materiál z jejich těl zasloužil speciální zacházení – zasazení do luxusu. Přemýšlíme-li takto dále, je jisté, že Alena Kupčiková ženy adoruje a svůj obdiv k nim s vášní sobě vlastni dovádí až do (pro někoho) extrémní podoby. Nespokojuje se přitom

Kateřina Tučková

Autorka rubriky *Doteky umění* je historičkou umění, kurátorkou výstav a spisovatelkou. Je autorkou řady katalogů a odborných knih o současné malbě, široká veřejnost zná ale především její romány *Vyhánění Gerty Schnirch* a *Žitkovské bohyně*.

www.katerina-tuckova.cz

Slabikář DYS

Mladá umělkyně Alena Kupčiková se věnuje nejen výtvarné tvorbě. Kvůli své diagnóze se zaměřila i na pomoc podobně postiženým dětem, založila nadaci *Umění a věda na podporu dyslektickým dětem* a vytvořila pro ně originální slabikář a testy, které umožňují s jejich diagnózou úspěšně pracovat. V rámci tohoto projektu a ve spolupráci s Národní galerií v Praze také vyhlásila 9. září *Dnem dyslexie*. Letos proběhne už 4. ročník zajímavé charitativní akce. Více informací o nadaci, akci i slabikáři naleznete na www.dys.cz.

s už vynalezenými uměleckými technikami a přístupy, ale v rámci jednoho, pro ni stěžejního tématu, se neustále posouvá k novým možnostem pojetí – což z hlediska umění i jeho kritiky nelze hodnotit než kladně. To oceňují i zahraniční galerie, které ji často zvou na výstavy. Ale kde to vlastně všechno začalo:

Aleno, kdy tě poprvé napadlo vytvářet kresby z chloupků z lidského ohanbí? A co tě k tomu vedlo?

Bylo to v roce 2000 a záměr byl jednoduchý – ohromit mého tehdejšího přítele. Výslednému obrázku se divil, netušil, že ho tvoří linie z mých chloupků z ohanbí. Myslel si, že je to kresba – a dodnes si to tak lidé vykládají, myslí si, že je to nakreslené. Poté ale přišel stěžejní moment, kdy můj „ex“, který byl zahraniční novinář a válečný kameraman, vše naskenoval a rozeslal přátelům. Tvrdil, že tohle ještě nikdy neviděl... A tak se chlupatice, jak svým reliéfům říkám, uchytily. Dnes mi chloupky posílají lidé z celého světa, chystám i novou českou epopej, v níž vyzvu český národ, aby daroval své ochlupení k uměleckým účelům. Kdo to vyslyší, bude se navíc podílet i na historickém a biologickém profilu českého národa... Jsem zvědavá na reakce, myslím, že to může být ještě překvapující.

Jak na tvou práci lidé reagovali?

Začátek nebyl jednoduchý. Když jsem oslovila své blízké kamarádky, aby mi daly své chloupky z ohanbí, řekly mi, že je to divná věc; reagovaly, jako by mi měly dát prst. I přesto, že už panovala móda vyholování a chloupky se házely do koše, žádná neporozuměla mé ideji – nechápaly to tak, že chci chloupkům navrátit podobu v obraze ženy. Tehdy jsem pochopila, že otevírám tabu. Teprve o dva roky později (v roce 2002) jsem první chlupatice vystavila. Ale pak už to šlo rychle. O rok později mi dali cenu LVMH v Paříži, kterou ale hned zcenzurovala tehdejší první dáma Francie. Pak přicházelo mnoho dalších cenzur, ale to už mě nešokovalo. No a od té doby se mé obrazy pořád proměňují – promyslím technologii, aby dílo vydrželo navždy, a nacházím nové podoby, jak s chloupky pracovat.

Myslím, že mnohem lépe lidé přijímají tvou výtvarnou a vzdělávací práci pro dyslektické děti, je to tak? Co je v této oblasti zatím tvým největším úspěchem?

Já sama jsem dyslektik a dysortograf a už na AVU jsem se zabývala nejen výtvarným uměním, ale i svou diagnózou. Zjistila jsem, že můžu mnohem lépe než jiní promýšlet, jak lidé s „dys-“ vnímají skrze zvuk, barvu a tvar svůj mateřský jazyk. Šest let jsem pak v rámci své dizertace dělala výzkum, jehož výsledkem byl asi první slabikář a testy na světě, které udělal člověk s „dys-“ pro stejně postižené – s porozuměním jsem tedy vytvořila obsáhlý multimediální tréninkový a preventivní program, který mohou užívat dyslektické děti od čtyř let. Text namluvil Jiří Lábus, celý systém programoval Martin Klega a hudbu složil Jiří Urban. V tuto chvíli slabikář překládáme do němčiny a angličtiny. Má ohromný úspěch, protože s ním začaly pracovat nejen školy, školky nebo i pedagogicko-psychologické poradny, ale hlavně rodiče s dětmi.

Čekání na jaro II., chloupky z ženského ohanbí, metal korodovaný, ruční papír, UV filtr, 42×29 cm, 2013

Čekání na jaro III., chloupky z ženského ohanbí, metal korodovaný, ruční papír, UV filtr, 42×29 cm, 2013

kam NA ZAJÍMAVÉ VÝSTAVY

PRAHA

DOX: Guštar (do 14. října),
Postižení normalitou (do 16. září)
podpořila Skupina B. Braun

Galerie Vltavín: Výzva (do 15. září)

Museum Kampa:

Judita na Kampě (do 22. září)
Gerald Scarfe – Pink Floyd v Praze
(do 13. října)

BRNO

Wannieck gallery:
Kostlivec v rajske omáčke
(do 29. září)

OLOMOUC

Muzeum umění Olomouc:
Magdalena Jetelová (do 27. října)
Jan Švankmajer (do 15. září)

CHRUDIM

Výstavní síň Chrudim:
Esprit racia (od 25. září
do 5. listopadu)

OSTROV NAD OHŘÍ

Letohrádek Ostrov:
Michael Rittstein – Galaktické
manšestráky (do 29. září)